



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Titulus VI. Ut lite contestata non procedatur ad testium receptionem, vel
ad sententiam definitivam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

TITULUS VI.

Ut Lite non contestata non procedatur
ad Testium receptionem, vel ad Sententiam
Definitivam.

SUMMARIUM.

1. Ante litem contestationem non valet sententia Definitiva, bene tamen interlocutoria,
2. Et in multis casibus etiam receptio testium.

Sciendum, cum contestatio litem Judicij Ordinarij strictè sumpti initium sit & basis, regulam hic universalem tradi, ne ante illam procedatur ad actus Judiciales, nominatim ad receptionem testium, & sententiam definitivam. Quæ regula, verbis Rubricæ hujus tituli comprehensa, cum expresse loquatur de sententia definitiva, se non extendit ad sententiam interlocutoriam, quæ non de causa principali, sed de incidenter deducta in Judicium pronuntiatur: sic ante contestationem litem pronuntiari, consequenter & probari potest, quoddam citatio pervenerit ad Reum: quoddam Reus fuerit contumax &c. c. 70. §. ult. de Appellat. Idem intellige de exceptionibus dilatorijs, & prejudicialibus. c. 19. de Judic. Cum verò nulla sit regula sine exceptione, etiam ista quandoque fallit, atque idcirco

Dico. Etiam lite nondum contestata recipi testes possunt. 1. Quando Judex procedit super delicto per viam inquisitionis. c. ult. §. sunt & alij h. t. Nec obstat c. 22. de sent. Et re jud. ubi in causa inquisitionis requiritur litem contestatio; quia intelligendum est de inquisitione non generali, sed speciali, quando Reus est præsens, & delictum negat; hæc enim negatio habetur pro contestatione litem. 2. Si Reus contumaciter absit in causa Matrimonij & in causa Beneficiali, v. g. electionis. In quo duplici casu, si de causa liquidò constet, etiam fertur sententia definitiva. c. cit. §. porro. Si verò in alijs causis, non ita celerem expeditionem requirentibus, contumax sit Reus, non recipiendi sunt testes lite non contestata, sed Actor mittitur in possessionem bonorum custodiæ causâ, si Reus habeat si non habeat bona &c. per censuras compellendus est ad comparandum. c. 3. h. t. Sed de hoc plura ad tit. 14. 15. infra. 3. Quando Actor intentans actionem civilem (licet ortam ex crimine) merito timet, ne, si expectet contestationem litem hic & nunc impeditam, v. g. ob longas ferias, exceptionem dilatoriam &c. desit copia testium, quia nimirum sunt senes, valetudinarij, facturi longam & periculosam navigationem, ituri ad bellum, oblituri eorum, de quibus testimonium dicere deberent, vel alio modo impediendi. c. ult. cit. §. 1. ubi insuper jubetur Actor intra annum vel convenire Adversarium, vel saltem eidem denunciare receptionem testium (si recepti fuerunt eo absente) ne per fraudem ipsi testes & alia, quibus suo tempore opus haberet ad se defendendum, deficiant. Dixi, actionem civilem; nam in causis Criminalibus criminaliter intentatis Actor propter dictas causas nunquam permittitur producere testes ante litem

ris contestationem, permittitur tamen Reus (etiam si nullus testium sit senex, infirmus, in provincias longinquas abiturus &c.) quia nempe agitur de gravissimo præjudicio Rei; & præstat nocentem absolvi, quam innocentem condemnari. *l. 5. ff. de penis.* 4. Quando ad instantiam alterius Partis testes recipiuntur ad perpetuam rei memoriam, ut ajunt. Siquis mirum timet, ne super aliquo contractu vel negotio cum tempore moveatur sibi lis, petere potest à Judice, ut vocatis ijs, quorum interest, statim & ante omnem litem motam audiantur testes sine ætatis &c. discrimine, qui rei gesta interfuerunt, eorumque testimonia ad futuram defensionem in publicum instrumentum redigantur. *c. 41. 43. de testibus c. ult. cit. §. sunt & alij. Nov. 90. c. 9.* ne scilicet sibi imposterum desit copia sese defendendi, vel rem probandi: deberet tamen citari Pars adversa (uti & in priori casu) si commodè citari possit. Atque in hoc Reus habet privilegium præ Actore, quod possit producere testes etiam non senes, non infirmos &c. 5. Quando res vel factum est notorium, etiam absente Adversario, conceditur receptio testium, imò & sententia definitiva, si sit ad cautelam & sine ullius præjudicio. *c. 24. de Elect.* Utrum verò testes, qui recepti sunt ante litem contestationem, post eam denuo recipi debeant, si tunc præsentibus & valentibus sint, quando lis agitur, disputant DD. Affirmat communior cum Barbosa in *c. ult. cit. n. 5.* negat Pax Jordanus *hic n. 7.*

TITULUS VII.

De Juramento Calumnie.

SUMMARIUM.

1. Quid sit juramentum calumnie.
 2. Juramentum malitiæ: veritatis; & credulitatis.
 3. Ubi & quando præstandum juramentum Calumnie.
 4. 5. An necessarium.
 6. & à quibus.
 7. An etiam à Clericis & Religiosis.
 8. 9. Quem habeat effectum, si præstetur: & quem, si recusetur Juramentum Calumnie, aut Malitiæ.
1. Sciendum 1. per Juramentum calumnie (standæ) intelligi illud, quo Partes litigantes attestantur vel promittunt, quod in Judicio, bona fide suscepto, versari velint absque omni calumnia & fraude, & credant, se justam habere causam tam in agendo quam defendendo. *arg. §. 1. Inst. de pen. tem. litig. l. 1. & 2. cum subjctis Auth. C. de jurejur. propter calum.* Quippe calumniator in Criminalibus dicitur, qui alteri falsum crimen scienter intentat. *l. 1. ff. ad S. C. Turpill.* in Civilibus verò est alios per fraudem vexare litibus, vel per meras frustrationes negotium differre. *l. 233. ff. de V. S. ac universim, qui dolo malo actionem injustam intentat, vel rectè intentatam oppugnat, calumniatur.* Unde juxta LL. *citt. gl. in c. 1. b. t. & communem DD.* hoc Juramentum 5. puncta complectitur.

1. Quod jurans credat, se habere & fore justam causam. 2. Quod interrogatus nihil negaturus sit, quod verum esse putat. 3. Quod non sit usus falsa probatione. 4. Quod non sit petiturus dilationem in fraudem & protelationem causæ. 5. Quod nec dederit, nec daturus per se vel per alios, nec promiserit aut promissurus sit aliquid pro hac causa, nisi illis personis, quibus Leges dare permittunt, ut salaria Advocatis, Procuratoribus, Notariis &c.

Sc. 2. Juramento calumnie, quod Germanice dicitur, *der Eyd für Gefährde*, vicinum esse Juramento malitiæ, *Eyd der Bosheit*, & juramento veritatis. Juramentum malitiæ est, quo quis jurat, se nihil malitiosè petere vel proponere. Differt à Juramento calumnie, quod istud tantum semel, & quidem initio post contestationem litis, præstetur protota causa generaliter, juramentum verò malitiæ exigii possit toties, quoties Judici videbitur, & suspicio est, an non malitiosè aliquid proponat Actor, vel excipiat Reus, tam ante quam post litem contestationem, non super tota causa, sed super articulis in particulari, petitionibus, aut exceptionibus. *c. 2. b. t. in 6. §. fin. ex quo, uti & Nov. 73. c. 7. §. 3.* colligitur, Juramentum malitiæ posse adhuc exigii, postquam juratum jam est de calumnia, licet aliqui negent cum Treutlero. Ratio potest esse hæc, quia magis absterret Juramentum recens & speciale, quam pridem & solum generaliter præstitum. Juramentum veritatis seu de veritate dicenda est, quo quis jurat, veritatem se dicturum. Differt à Juramento calumnie, quod istud sit de credulitate, qua creditur jurans, se habere justam causam, dicendo: *credo*, vel, *non credo* &c. illud verò sit de veritate & scientia: licet defacto spectata consuetudine videatur hoc discrimen sublatum, & sufficiat, si jurans credat, verum esse, quod dicit. Rursum differt, quod non super tota causa, sed super articulo particulari exigatur Juramentum veritatis.

Sc. 3. Juramentum calumnie præstandum esse coram Judice, Adversario præsentem, vel apud Acta coram Judice aut ejus deputato. Item vel in ipsa litem contestatione, vel statim post illam, non verò ante. *l. 2. C. de jurejur. propt. calum. junct. gl. V. Actis. & c. 6. b. t.* Permittitur tamen *c. 1. eod. in 6.* ut in qualibet litem parte præstari possit, & exigente Parte debeat, si debito tempore fuit omissum, donec in causa conclusum fuerit. Imò Judex, cui non concluditur in causa, etiam post conclusionem adhuc exigere valet rescissam per sententiam interlocutoriam conclusionem. *arg. c. 10. de fid. testum.* Quod si Reus ante litem contestationem opponat exceptionem dilatoriam, ei imponi potest ante litem contestationem Juramentum malitiæ, quo juret, se non excipere subterfugendi causa, sed quia putat, justam excipiendic causam se habere. *c. 13. de restit. spoliat.*

Dico 1. Juramentum calumnie, si ab alterutra Parte exigatur, est de substantia Processus Judicialis regulariter; ac per se in omnibus